

Duševní poruchy vyvolané požíváním opioidů a kanabinoidů

Poruchy vyvolané užíváním opioidů

- Opium, morfin, syntetické (kodein, heroin, metadon, buprenorfin, ...),
- analgetika, spazmolytika, antitusika,
- zaschlá šťáva z nezralých makovic máku setého, má mnoho alkaloidů.
- *Soldier sickness* – morfium se volně užívalo ve válkách, vojáci pak byli závislí (americká občanská válka 1861–1865, francouzsko-pruská válka 1870–71).
- Od počátku 70. let 20. století – drogové mafie, heroin,
- *braun* – český výrobek, směs kodeinových opiátů,
- významný je historický přesun v aplikaci – od kouření, šňupání, po injekce.

 Podrobnější informace naleznete na stránce *Abúzus návykových látek*.

Symptomatologie

- Tlumivý, uklidňující, euforizující efekt, rychlost nástupu dle aplikace,
- délka účinku (heroin 3–4 h, morfin 4–5 h, buprenorfin 6–8 h i 48 h, metadon 12–24 h).

Akutní intoxikace

- Apatie, útlum, zpomalení psychomotoriky, desinhibice, zhoršení pozornosti, úsudku,
- otupělost, setřelá řeč, zúžení zornic, porucha vědomí,
- euforie, uvolnění, příjemná únava,
- hrozí útlum dechového centra, hypotenze a hypotermie,
- pokles motility GIT, zácpa, křeče.

Škodlivé užívání

- Hlavně infekce – HIV, hepatitidy.

Syndrom závislosti

- Velmi rychle, během týdnů, hlavně při i.v. podávání.

Odvykací stav

- Velmi často, za 4–6h po poslední dávce,
- většinou neohrožuje na životě,
- příznaky chřipky – sekrece z nosu, kýchání, slzení, bolesti a křeče svalů, útrobní křeče, nauzea, zvracení, průjem, dilatace zornic, piloerekce, zimouřivost, tachykardie, hypertenze, nespavost.

Psychotické poruchy

- Nevyvolávají je.

Průběh a prognóza

- Závisí na čistotě látky, často jiné alkaloidy – organotoxicita,
- poruchy myšlení, chování (anetické stavy), rozvoj poruchy osobnosti (akcentace negativních rysů), poruchy libida, amenorea, avitaminózy, chátření organismu,
- sociální problémy, problémy se zákonem,
- je možná resocializace.

Etiopatogeneze

- Jsou i osoby s menšími poruchami v neurotransmiterech – náchylnost, častější výskyt alely A1-dopaminergních D2-receptorů, velmi rychlý vznik návyku.

Léčba

- Akutní intoxikace – naloxon – opiátový antagonist, u závislých vyvolá odvykací příznaky,
- léčba odvykacího syndromu – lůžkově, substituční léčba – buprenorfin, metadon, symptomatická,
- odvykací léčba – dlouhodobý komplexní program, dlouhodobá udržovací substituční léčba – metadon, buprenorfin se taky začíná.

Poruchy vyvolané užíváním kanabinoidů

- Kanabinoidy jsou z indického konopí *Cannabis indica*, nebo z konopí setého *Canabis sativa*.
- Klíčovou látkou v tomto konopí je tetrahydrokanabinol (THC).
- Konopí obsahuje v květech asi 0,5 – 11 % THC.
- Hašiš pochází z pryskyřičné hmoty produkované květy a obsahuje cca 5x více THC než marihuana.
- Kouření nebo perorální užití má delší účinek.
- Vylučování THC trvá dlouho, $t = 30$ h, při chronicitě se ukládá, pak se může uvolnit – tzv. flashback.
- Mechanismus účinku je komplexní, jsou i specifické receptory v CNS.
- Má výrazné antikonvulzivní, antiemetické, hypotenzní a analgetické účinky.
- Syntetické se užívají v očním lékařství ke snížení tlaku u glaukomu.

Cannabis sativa

Symptomatologie

Akutní intoxikace

- dysfunkční chování, změna nálady (euforie či úzkost), abnormální vnímání (halucinace, zpomalené vnímání, ...), zhoršení úsudku, pozornosti, depersonalizace, někdy paranoia;
- neschopnost soustředění na náročné úkony i několik dní po požití;
- typické příznaky – nastříknuté spojivky, zvýšená chuť k jídlu, tachykardie, sucho v ústech.

Škodlivé užívání

- chronické záněty plic, poruchy plodnosti, riziko předčasného porodu;
- dlouhodobé užívání – anxiózně-depresivní stavy, apaticko-abulický syndrom, schizofrenie.

Syndrom závislosti

- psychická, tolerance jako adaptační mechanismus CNS.

Odvykací stav

- výjimečně (vzhledem k pomalému vylučování), psychomotorický neklid, podrážděnost, nervozita, úzkost, deprese.

Odkazy

Zdroj

- BENEŠ, Jiří. *Studijní materiály* [online]. [cit. 2009]. <<http://jirben.wz.cz>>.